

Anvisning - Utredning och provtagning vid aborter hos kor

Vad är abort?

Utstötandet av icke livsdugliga foster mellan dag 42 och ca 260 av dräktigheten.

Orsaker (ett urval)

Orsaker		Finns i Sverige	Anmälningssplikt*
Foderrelaterade	<i>Aspergillus</i> spp m fl	✓	-
Infektiösa (endemiska)	Schmallenbergvirus	✓	-
	<i>Listeria monocytogenes</i>	✓	✓ (Z)
	<i>Salmonella</i> spp.	✓	✓ (Z)
	<i>Neospora caninum</i>	✓	-
	<i>Coxiella burnetii</i> (Q-feber)	✓	✓ (Z)
	BVDV	✓	✓
Infektiösa (ej endemiska)	<i>Chlamydophila</i> spp	✓	✓
	<i>Brucella abortus</i>	-	✓ (EZ)
	IBR/IPV	-	✓ (E)
	<i>Campylobacter foetus</i> subsp. <i>veneralis</i>	-	✓
	<i>Leptospira Hardjo</i>	-	✓ (Z)
Övriga	<i>Tritrichomas foetus</i>	-	✓
	Trauma, läkemedel, stress, värme, toxiner, genetiska faktorer	✓	-

* E = epizooti, Z = zoonos

När är en utredning befogad?

- Onormala förändringar på foster och/eller fosterhinnor
- >5 % aborter

Vem betalar vad?

Kostnad	Betalare
Obduktion inkl relevanta laboratorieanalyser	Obduktionsanslag för lantbrukets djur (Gård&Djurhälsan)
Djurägaravgift vid obduktion	Djurägaren eller Gård&Djurhälsan (endast besättningar knutna till Gård&Djurhälsan)
Blodprovsanalys av <i>Brucella abortus</i> , IBR/IPV	Jordbruksverket (OBS! Jordbruksverket och SVA måste kontaktas före provtagning)
Övrigt, t ex transport, andra analyser	Djurägaren

Obs! Pågående forskningsprojekt kan ibland analysera prover utan debitering.

Utredningsgång (se även checklista)

- Besättningsbeskrivning
- Anamnes
- Foder och vatten
- Stallmiljö och skötselrutiner
- Klinisk undersökning
- Provtagning
- Råd på kort sikt
- Uppföljning

Provtagning

	Provmaterial	Undersökning
Skicka alltid in:	Foster och fosterhinnor	Steg 1: Patologanatomisk diagnos plus ev. virus, parasiter, svamp, bakterier
	Blod (serumrör) från kor som aborterat och ev. från ungdjur, kor etc. med andra symtom Tankmjölk	Steg 2: Efter samråd med SVA och beroende på vad den patologanatomiska diagnosen visar
Skicka in vid speciell misstanke:	Relevant provmaterial t ex foder, vatten mm	Hygienisk* och/eller kemisk analys mm

* Analyseras inte vid SVA.

Förpackning och transport - kontakta patologen 018 – 67 40 00 för detaljerade instruktioner eller se: <https://www.sva.se/analyser-och-produkter/skicka-in-prover-och-djurkroppar>

I korthet gäller följande för djurkropp:

- SVA:s speciella transportkartonger och adresskort måste användas (se beställningsinstruktion på sidan).
- Lägg foster och fosterhinnor i en kraftig plastpåse med kylklamp och absorberande material (t ex tidningar).
- Lägg påsen i en andra kraftig plastpåse med absorberande material och sedan i en tredje plastpåse. Placera paketet i transportkartongen.
- Remiss i plastpåse (läggs överst i paketet).

Skickas till SVA, Travvägen 12 A, 756 51 Uppsala.

Djur/material över 20 kg kan inte skickas per post. Transport måste ordnas på annat sätt.

Hur lång tid tar svaret?

Preliminärsvar från obduktion samma dag som provet kommer in och slutsvar inom 4-6 veckor. Laboratorieanalyser för virus, parasiter, bakterier och svamp svaras i allmänhet ut inom cirka en vecka.

Kontakt – idisslarveterinärerna på SVA nås via telefon 018 – 67 40 00

Avdelningen för djurhälsa och antibiotikafrågor, Sektionen för lantbrukets djur

Emma Hurri e-post: emma.hurri@sva.se

Ylva Persson e-post: ylva.persson@sva.se

Karin Persson Waller e-post: karin.persson-waller@sva.se